

Lukáš 4:14-21 (HK 23. 1. 2022, tv)

Ježíš se v moci Ducha vrátil do Galileje a zpráva o něm se roznesla po celém okolí. Učil v jejich synagogách a všichni ho chválili. Když přišel do Nazaretu, kde byl vychován, přišel podle svého zvyku v sobotní den do synagogy a vstal, aby četl. Podali mu knihu proroka Izaiáše, a když ji otevřel, našel místo, kde bylo napsáno: „Duch Hospodinův je nade mnou, neboť mě pomazal nést evangelium chudým. Poslal mě vyhlásit propuštění zajatým a prohlédnutí slepým, propustit soužené na svobodu a vyhlásit léto Hospodinovy milosti.“ Potom knihu zavřel, vrátil ji sluhovi a posadil se. Oči všech v synagoze byly upřeny na něj. Začal jim vysvětlovat: „Dnes se toto Písmo naplnilo, když jste je slyšeli.“

Máte rádi seriály, v nichž je na konci každého dílu otevřený konec? Nemůžete se dočkat, jak to bude pokračovat? Necháváte se rádi napínat? Dneska máme takové jedno napínání s otevřeným koncem naplánováno předepsaným evangelijním oddílem. Přestal jsem číst uprostřed příběhu. Druhá půlka bude až příští neděli. Dejme tomu, že to je k něčemu rozdělit příběh o Ježíšově prvním zaznamenaném kázání na dvě půlky.

Ježíš vlastně už kázal na několika místech. Avšak dnes se vrací poprvé domů, do rodného Nazareta. Dospělý syn se vrací do míst svého dětství – tam, kde vyrostl. Už to samo o sobě je zvláštní zkušenost – vracet se domů, na ta stará, příliš stará místa, nebo dnes již hodně jiná. Jako bychom při téhle kratičké informaci měli zatajit dech a pak dlouze vydechnout. Člověk se navrací domů! Dospělý člověk se vrací mezi ty, kteří ho znali jako dítě a jako dospívajícího.

Kdo to přijíždí domů? Ježíš bude mít nový domov spíš v Kafarnaum a záhy vlastně nebude doma nikde. Bude přebíhat z jednoho místa na druhé. Když se však budou lidi ptát: Kdo je ten Ježíš z Nazareta? – nikde nebudou mít tak speciální předporozumění jako právě v Nazaretu, jako právě v té ulici a v tom domě, kde vyrůstal.

Někde si myslí, že nás znají. Někde nás mívávali přečtené. Někde nás měli rádi jako dítě, kterému vylézá košile z kalhot. Nebo jako kluka, který běhá po hřišti se špatně utřenou pusou od čokolády. Někde vás znají jako chlapečka, který se ve škole strašně styděl něco říct před tabulí. Nebo jako dítě, které ze zvědavosti ukradlo kamarádovi z tašky angličáka. A pak taky jako kluka, který chodil po městě za ruku se svojí první holkou. A o pár měsíců později třeba jako postavu vracející se domů v pořádně podroušeném stavu.

Kdo byl Ježíš? Kdo je teď Ježíš? Jak ho zrovna my známe? Možná ho víc neznáme. Co je pro nás důležité z jeho života? Kdy jsme si na něj vzpomněli – a na jeho řeč? Kdy jsme mu volali, i když na něj nemáme telefon, avšak přesto jsme si jisti, že právě on – Ježíš z Nazaretu – nás slyší?

Nevíme, u koho se Ježíš při svém krátkém pobytu v rodném městečku staval a kdo ho třeba vyhledal. Jestli zašel se spolužáky kamsi (jako) na pivo nebo (jako) na hokej? Snad raději jen debatovali, protože už tehdy ho rychle předcházela pověst pozoruhodného myslitele.

Co víme: Ježíš ve sváteční den jde do synagogy na bohoslužby. Podle svého *dobrého zvyku* – je dopsáno pro nás. Náš Mistr a Spasitel měl zvyky! Ze zvyku chodíval do kostela. Když byl ve městě či vesnici, šel v den sváteční na bohoslužby.

V jistých probuzeneckých křesťanských kruzích bylo a je zvykem před každým zvykem varovat: Nemůžeš chodit do kostela ze zvyku. Nemůžeš se modlit jenom ze zvyku. Nelze být křesťanem, protože si k tomu přivykl. Měl bys naopak chválit Boha vždycky ze své vnitřní potřeby. Měl by ses modlit, jako když to tryská z tvého nitra. Měl bys prožívat své křesťanství stále nově.

Jakou radost mám dnes, že mohu z Bible přečíst informaci: Ježíš měl zvyk chodit do kostela. Dobrý zvyk. Můžeme mít i my podobně dobré zvyky. Chodit do kostela z dobrého zvyku.

Můžeme být obdařeni i jinými dobrými zvyky. Být zvyknutý se modlit je též blahodárné. Nemusíme vždy cítit silné vnitřní nutkání volat k Bohu. Nemusí z vás pokaždé tryskat slova dojetí a pocity vděčnosti či naopak hluboké pokory. Můžeme se taky normálně modlit k Bohu! Nemusí člověk za každé okolnosti promýšlet a procíťovat, proč mám teď volat k Bohu. Prostě mám tento dobrý zvyk. A stejně tak člověka nemusí vždy v neděli ráno táhnout cosi silného uvnitř, aby se vydal na bohoslužby. Stačí vědět kam a být zvyklý.

Bůh si používá naše dobré zvyky. Spousta cenného se děje v našich životech ze zvyku. Není potřeba ustavičně od Adama vymýšlet, proč jsme tu na světě. Můžeme se v leččems opřít o staré dobré návyky. Zvyk je často jiné označení pro to, čemu říkáme „vztah“. Právě dobře si zvyknout, mnohdy znamená plně žít. Naopak touha opakovaně zažívat nové podněty, vnitřní vzruchy, nemusí vést vůbec k větší spokojenosti.

Ať už ze zvyku nebo ze zvědavosti sedí dnes lidé na sedadlech v nazaretské synagoze a natahují krk, aby ho zahlédli. Jejich chlapec už kráčí střední uličkou dopředu. A nyní čte, co je mu dáno ke čtení – pasáž z proroka Izajáše, která hovoří o trpícím služebníkovi.

Duch Páně je nade mnou, protože mě pomazal, abych nesl dobrou zprávu chudým. Poslal mě, abych uzdravil ty, kdo mají zraněné srdce; abych vyhlásil zajatým propuštění a navrácení zraku slepým; abych propustil utlačované na svobodu, abych vyhlásil rok Hospodinovy přízně.

Lidé bzučeli obdivem. Taková krásná pasáž z Písma o tajemném služebníkovi, kterého Bůh jednou povolá, aby rozšmodrchal zauzlení, v němž vězí celé národy. Jaká krásná idea! Jaká krásná naděje do budoucna! A ten jeho hlas, tak pěkně melodický! Jeho oči, tak zářící. Jeho chování, tak sebevědomé! Už rozumíme, proč ho předchází taková pověst.

No a teď, jaké povzbudivé slovo přidá po biblickém čtení?

Dnes se naplnilo toto Písmo, které slyšíte. Dnes se starý text stává dějinami. Dnes platí to, co jste doposud přijímali jen jako naději na lepší časy.

To je něco! Co to vlastně říká? Že by se prastarý biblický text mohl stát skutečností? Že by se dobrý zvyk mohl někdy proměnit v jedinečný prožitek? Že by léto Hospodinovy milosti nebylo jen teorií, kterou všichni znají, ale nikdo ji nikdy neuvedl v život?

Idea nečekaně přestává být pouhou myšlenkou. Bible přestává být pouhou knihou. Naděje znenadání není jen pěkná písnička. Boží pomoc není jen zbožné přání. Modlitba není jen upozorňování Boha, aby nezapomněl. Podání ruky není jen formálním pozdravem. Úsměv není jen obrana.

Idea přestává být pouhou myšlenkou a stává se – děje se mezi lidmi. Chudí nedostanou jenom peníze, ale i dobrou zprávu, že jsou lidé, jež se nemusí nejdřív zlepšit, aby byli přijímáni. Zranění jsou uzdravováni. Zajatým padají pouta.

Kdo tomuhle uvěří? V Nazaretě. V Hradci Králové. Kdekoliv. Začnou se dít věci.

(pokračování příště)